

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

30. oktober 2018

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 509 (Alm. del) af 23. august 2018 stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S)

Spørgsmål

Vil ministeren opdatere svaret på FIU alm del – spørgsmål 79 (2017-18) om effekten på BNP og arbejdsudbud af de aftaler, regeringen har indgået siden regeringsskiftet den 28. juni 2015?

Svar

Dansk økonomi har taget hul på en højkonjunktur, og der er kraftig fremgang i beskæftigelsen, som aktuelt kan vokse holdbart, fordi den reformpolitik, der er ført gennem en årrække, har øget arbejdsudbuddet. Danmark er et af de mest velstående lande i verden. Det skyldes først og fremmest, at produktivetsniveauet er højt. Det gode fundament ønsker regeringen at bygge videre på. Når den økonomiske vækst øges, medfører det et bredt velstandsløft i samfundet.

I 2018 nåede beskæftigelsen det højeste niveau nogensinde, og ledigheden er på det laveste niveau i ni år. Der er således blevet færre ledige ressourcer i dansk økonomi, og andelen af virksomheder som melder om mangel på arbejdskraft er allerede høj. Nye reformer som øger arbejdsudbuddet og styrker vækstpotentialet vil kunne styrke og forlænge opsvinget i dansk økonomi og mindske risikoen for, at der på ny opstår pres på arbejdsmarkedet, som bremser fremgangen i økonomien.

Regeringen ønsker at fortsætte de senere års reformkurs, der har været til stor gavn for dansk økonomi. Nye reformer, der øger arbejdsudbuddet og løfter produktiviteten, kan bidrage til, at det nuværende opsving bliver langt og holdbart, og til at skabe større velstand. Dansk økonomi kan have gavn af såvel store som mindre tiltag, som bidrager til en positiv udvikling med mere vækst og velstand.

Nye reformer kræver, at der er politisk vilje herfor i Folketinget i kommende folketingsperioder frem mod 2025.

Siden regeringsskiftet i juni 2015 er der gennemført en række initiativer, der øger velstanden (BNP) gennem højere strukturel beskæftigelse (arbejdsudbuddet) og øget produktivitet. I alt skønnes gennemførte initiativer siden regeringsskiftet i juni 2015 at løfte strukturelt BNP i 2025 med 13¼ mia. kr.

Status for tiltag, som øger arbejdsudbuddet

Gennemførte initiativer siden regeringsskiftet i juni 2015, der øger velstanden gennem højere strukturel beskæftigelse, skønnes samlet set at øge den strukturelle beskæftigelse med ca. 3.400 fuldtidspersoner, hvilket skønsmæssigt svarer til et løft i strukturelt BNP på 2³/₄ mia. kr., jf. tabel 1. Den positive virkning skal blandt andet ses i sammenhæng med Jobreform fase 1, lavere skat på arbejdsindkomst samt initiativer, der øger incitamentet for seniorer til at blive længere på arbejdsmarkedet, jf. også nedenfor.

Med *Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger* (juni 2017) er gevinsten ved at komme i arbejde øget og det er mere attraktivt at spare op til alderdommen. Aftalen reducerer det såkaldte samspilsproblem, hvor det for nogle ikke kan betale sig at spare op til pension på grund af modregning i offentlige ydelser. Samtidig tilskynder aftalen til, at flere vælger at blive længere på arbejdsmarkedet.

Tabel 1**Gennemførte initiativer siden regeringsskiftet i juni 2015, der øger den strukturelle beskæftigelse**

	Fuldtidspersoner
Gennemførte initiativer siden juni 2015	
Jobreform fase I (kontanthjælpsloft)	700
Integrationsydelse	500
Aftale om et tryggere dagpengesystem	-850
FL16 (lavere registreringsafgift)	500
FL17 (lavere registreringsafgift)	350
PSO-aftalen	750
Aftale om flere år på arbejdsmarkedet	700
Aftale om omlægning af bilafgifter	600
Aftale om ny ferielov	-1.400
Erhvervs- og iværksætterinitiativer	350
FL 18 (sorgorlov)	-100
Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger	1.350
Mediepolitisk aftale for 2019-2023	-100
Energiaftale 2018	200
Regelforenkling af beskæftigelsesindsatsen	-200
I alt	3.400
BNP effekt, mia. kr.	2³/₄

Anm. Enkelttiltag er afrundet til nærmeste hele antal 50 personer. Totalen er afrundet til hele antal 100 personer. Der er ikke medtaget aftaler med en virkning på mindre end 100 personer. Der er usikkerhed om de anførte skøn.

Kilde: Diverse aftaletekster og egne beregninger.

Det bemærkes, at der i aftalen *Flere år på arbejdsmarkedet* alene er indregnet effekt på den strukturelle beskæftigelse af forslaget om mulighed for skattefri udbetaling af efterlønsbidrag, jf. *Svar på L 241 – spørgsmål 11 af 31. august 2018*. Der indgår en række yderligere forslag i aftalen, som kan have positive virkninger på arbejdsudbuddet i form af senere tilbagetrækning. Det har imidlertid ikke været muligt på forhånd at fastlægge konkrete skøn for arbejdsudbudsvirkningerne af disse forslag. Det skyldes, at der ikke har været tilstrækkeligt empirisk grundlag herfor, jf. også besvarelsen af *FIU spørgsmål nr. 527 (alm. del) af 31. august 2017* og *FIU spørgsmål 11 (alm. del) af 5. oktober 2017*.

I beregningen indgår også et negativt bidrag fra justeringen af 2010-dagpenge-reformen i *Aftale om et tryktere dagpengesystem, 2015* (V, S, DF) på ca. 850 personer.

Endvidere indebærer *Aftale om en ny ferielov* (VLAK, DF, S, RV, Å, SF) et negativt bidrag på 1.400 personer. I aftalen indgår dog også retten til en individuel aftale om udbetaling af den 5. ferieuge. Det vurderes, at denne mulighed vil betyde, at nogle lønmodtagere vil vælge at afholde mindre ferie. Dermed vil der være en positiv arbejdsudbudseffekt, der delvist kan modgå den opgjorte negative virkning af aftalen. Der er imidlertid ikke tilstrækkeligt vidensgrundlag til at skønne over størrelsen af effekten.

Det bemærkes, at aftalen om en ny ferielov skal ses i sammenhæng med, at Danmark har modtaget en begrundet udtalelse fra EU-Kommissionen om, at den hidtidige danske ferielov ikke er i overensstemmelse med EU-retten. Problemet er, at den forskudte ferie bl.a. medfører, at nyansatte ikke kan afholde fire ugers betalt ferie i det første år på arbejdsmarkedet.

Aftalen om en forenklet beskæftigelsesindsats (VLAK, S, DF, RV og SF) har et mindre negativt bidrag, der primært følger af forslaget om *Ét krav til ret og pligt*, som indebærer en væsentlig forenkling, der samtidig kan sikre at kommunerne fokuserer på den rette indsats for den enkelte. Aftalen indeholder en række andre tiltag, som indebærer en betydelig afbureaukratisering af beskæftigelsesindsatsen. Når kommunerne får mulighed for under friere rammer at tilrettelægge indsatsen efter lokale forhold og den enkelte borgers behov, kan det bidrage til en mere effektiv beskæftigelsesindsats. Der kan således være positive og potentielt væsentlige arbejdsudbudsvirkninger af udspillet, som det ikke er muligt på forhånd at skønne over. Det er regeringens ambition, at der i praksis ikke kommer en nedgang i arbejdsudbuddet. Det er tværtimod regerings forhåbning, at når kommunerne får friere rammer til at tilrettelægge indsatsen efter lokale forhold og den enkelte borger behov, vil de gribe den mulighed til at skabe en mere effektiv indsats og få flere i beskæftigelse.

Det samme forhold – begrænset empirisk grundlag – gjorde sig også gældende i forhold til to- og trepartsaftalerne fra 2016, hvor der tages en række initiativer, herunder at flytninge som udgangspunkt mødes som jobparate i beskæftigelses-systemet og den nye integrationsgrunduddannelse (IGU). Disse initiativer vil lige-

ledes kunne bidrage til øget beskæftigelse, men er ikke omfattet af tabel 1. Det seneste halvandet år har andelen af integrationsydelsesmodtagerne, der er erklæret jobparate eller åbenlyst uddannelsesparate samt er omfattet af integrationsprogrammet, i gennemsnit ligget over 70 pct. Integrationsydelsesmodtagerne har i stigende grad fået en tættere tilknytning til arbejdsmarkedet gennem beskæftigelse, *jf. også Økonomisk Redegørelse*, august 2018. Muligheden for praktik i forbindelse med integrationsgrunduddannelsen kan have bidraget til den positive udvikling.

Det er ligeledes ikke muligt at fastlægge konkrete skøn for arbejdsudbudsvirkningerne som følge af trepartsaftalen fra 2017 om voksen- og efteruddannelse, da der ikke vurderes at være et tilstrækkeligt empirisk grundlag herfor¹.

Positive arbejdsudbudseffekter, som ligger ud over det, der kan indregnes på forhånd, vil isoleret set styrke de offentlige finanser. Sådanne effekter vil blive afspejlet i de løbende vurderinger i *Økonomisk Redegørelse* og de mellemfristede planer i takt med, at de positive effekter på beskæftigelsen og de offentlige finanser kan konstateres.

De seneste år har der været flere positive tendenser. Flere seniorer vælger at blive længere på arbejdsmarkedet. Ligeledes er den gennemsnitlige gennemførelstid for studerende på universiteterne nedbragt væsentligt. Hertil kommer en positiv udvikling i andelen af indvandrere og flygtninge, der kommer i beskæftigelse.

Status for tiltag, som løfter produktiviteten

Regeringen og Folketinget har ligeledes gennemført en række initiativer, der øger velstanden ved at styrke erhvervslivets rammevilkår og produktivitetsudviklingen. Det gælder navnlig forsyningsstrategien, PSO-aftalen, fødevarer- og landbrugspakken samt løftet af rammen for de offentlige investeringer i perioden 2021-2025, *jf. også nedenfor*. Samlet set vurderes de gennemførte initiativer at øge strukturelt BNP med ca. 10½ mia. kr. i 2025, *jf. tabel 2*.

¹ Med initiativerne i trepartsaftalen forventes det, at aktiviteten i efteruddannelsessystemet vil stige, hvilket umiddelbart vil reducere det effektive arbejdsudbud, fordi en større del af arbejdsstyrken er i uddannelse frem for i beskæftigelse. Omvendt kan en stigning i arbejdsstyrkens kompetencer og uddannelsesniveau på lidt længere sigt have positive virkninger på arbejdsudbuddet i form af en højere beskæftigelsesgrad - og på BNP i form af øget produktivitet.

Tabel 2**Gennemførte initiativer siden regeringsskiftet i juni 2015, der via øget produktivitet løfter strukturelt BNP**

	BNP-effekt, mia. kr., 2025-virkning
Gennemførte initiativer siden juni 2015	
Modernisering af planlov	0,7
Vækst i hele Danmark – øvrige initiativer	0,2
Fødevarer- og landbrugspakke	1,2
Udbudslov	0,3
FL 16	0,3
PSO-aftalen	1,5
Øvrige initiativer 2016 ¹⁾	0,6
Hvidvaskdirektivet ²⁾	-0,7
Erhvervs- og iværksætterinitiativer	0,7
Delelementer af forsyningsstrategien ³⁾	3,3
Viking Link ⁴⁾	0,3
Løft af rammen for offentlige investeringer	1,7
Energiaftale 2018 ⁵⁾	0,4
I alt	10½

Kilde: Diverse aftaletekster og egne beregninger.

1) Øvrige initiativer dækker over tilpasning af planer for kabellægning samt ophævelse af 60-40 ordning for solceller, som der ikke tidligere har været skønnet over.

2) Ikke tidligere skønnet over.

3) Ny regulering af eldistributionssektoren og fjernvarmesektoren.

4) Der er truffet politisk beslutning om den nye elforbindelse mellem Danmark og Storbritannien. Tidspunktet for implementering ligger på nuværende tidspunkt ikke fast.

5) Opgjort ekskl. virkningen af støtte til vedvarende energi.

Offentlige investeringer i bygninger og anlæg øger den fremtidige produktionskapacitet i økonomien som helhed. Regeringen har prioriteret et løft af rammen for de offentlige investeringer på 19½ mia. kr. i perioden 2021-2025.² Løftet vurderes at have et vækstbidrag på 1,7 mia. kr., jf. *Regneprincipper og modelanvendelse - dynamiske effekter af offentligt forbrug og offentlige investeringer* på www.fm.dk.

Med venlig hilsen

Kristian Jensen
Finansminister

² I forbindelse med 2025-planen Vækst og velstand 2025 loftede regeringen de offentlige investeringer i bygninger og anlæg med 22 mia. kr. i 2021-2025. I forbindelse med Aftale om lavere skat på arbejdsindkomst og større fradrag for pensionsindbetalinger nedjusterede regeringen det oprindelige løft af de offentlige investeringer med ca. ½ mia. kr. årligt i 2021-2025, så løftet samlet set udgjorde ca. 19½ mia. kr., jf. *Danmarks Konvergensprogram 2018*.